

שמא יענישנו רבי שמעון, מפני שהוא צעיר, וממהר להשיב⁽⁶³³⁾ [כמו שאכן אירע].

קביל עליה, רבי שמעון נדר לו⁽⁶³⁴⁾ דלא ליענשיה, שלא יענישנו!

וממשיכה הגמרא לספר: אפילו הכי, ענשיה!

כשהיו, רבי שמעון בן יוחאי ורבי אליעזר בן רבי יוסי מהלכין בדרך, נשאלה שאלה זו בפניהם: מנין לדם השרין שהוא טמא? עקם פיו, מיהר להשיב⁽⁶³⁵⁾ רבי אליעזר בר רבי יוסי, ואמר: אמרה התורה "וזה לכם הטמא", כמבואר.

הקפיד רבי שמעון. ואמר ליה רבי שמעון: מעקימת שפתיך, ממהירות תשובתך, אתה ניכר שתלמיד חכם אתה! אל יחזור הבן אצל

בנו של רבי חלפתא] קיים, וכי יכולין אתם לומר לו "תן בנך להריגה"?! כלומר, כשם שאבי לא היה מסכים לשלוח אותי, ולהסתכן, כן לא ילך בני עמכם.

רבי שמעון לא הבין את חששו, וסבר שרבי יוסי מיוחד על בנו מפני אימת המלכות או מפני סכנת דרכים⁽⁶³⁰⁾. לכן, אמר להם רבי שמעון: אילו היה יוחאי אבא קיים, וכי יכולין אתם לומר לו "תן בנך להריגה"?! כלומר, כשם שהנני מוכן ליכנס למקום סכנה, עבור ביטול גזירות רעות מהיהודים, כן יסתכן רבי אליעזר, ורבי יוסי אינו רשאי להתנגד לכך.

אמר להו רבי יוסי: אנא אזיל⁽⁶³¹⁾, אלך אני, ולא אשלח את בני, כי דלמא עניש ליה רבי שמעון, הוא⁽⁶³²⁾ דקא מסתפינא, פחדתי הוא,

631. גירסת התוס'.

632. גירסת השיטה מקובצת.

633. המהרש"א מבאר [על פי שיטת המיוחס לרש"י הערה 635], שעל עצמו לא פחד, מפני שהוא הגיע להוראה, והיה חברו של רבי שמעון. אבל בנו לא הגיע עדיין להוראה.

634. כן כתבו התוס' בשם הירושלמי.

635. כן פירשו התוס'.

אבל המיוחס לרש"י מפרש: עיקם פיו מכמו שהיה רגיל לדבר, ואמר בלחישה, כדי שלא ירגיש רבי שמעון, ויהיה כמורה הלכה לפניו [עיי' הערה הבאה]. ובכל זאת הרגיש רבי שמעון.

אסור לעשות כן [עיי' שולחן ערוך יורה דעה סימן רמ]. וכהאי גוונא הקשה שם הגאון רבי עקיבא איגר.

והגר"א בהגהותיו [שם סימן רמ"ב ס"ק לו] הוכיח מכאן שאם מוסיף "אבא", מותר להזכיר שמו. וכן כתב בחידושי רע"א במסכת שבת [קטו א] בשם בנו הגר"ש שאם מקדים לומר "אבא", מותר.

וכן כתב הפרשת דרכים [דרוש טו] לגבי הזכרת שם רבו, שאם מקדים תואר של כבוד – מותר להזכיר שמו. ולכאורה, קשה על תירוצו, שהרי לקמן אמר רבי שמעון "יוחאי אבא", ולא הקדים תואר של כבוד.

ובספר קהלת יעקב להגר"י אלגאזי [מענה לשון חלק ב אות כט] מתרץ בכל עובדות אלו שהם אמרו "אבא", אלא שמסדר הברייתא הוסיף לבאר את שמם.

630. פירוש ב.